

20 lat WSPÓŁCZESNEJ EDYCJI POSTĘPÓW TECHNIKI JĄDROWEJ

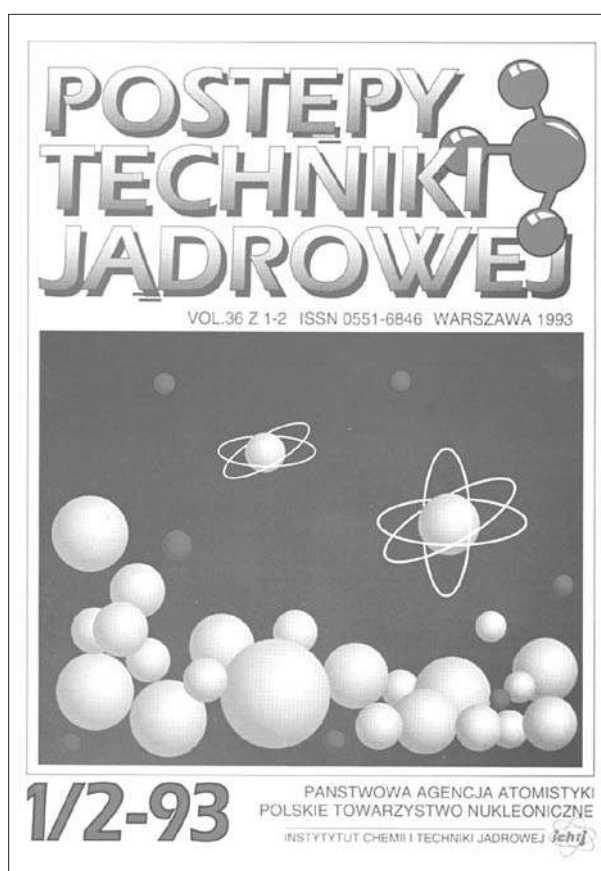
Stanisław Latek

Spotkanie poświęcone uczczeniu półwiecza naszego kwartalnika odbyło się 20 listopada 2008 r. Za stołem przydialnym zasiedli przedstawiciele wydawców: prezes Państwowej Agencji Atomistyki, prof. Jerzy Niewodniczański oraz prezes Polskiego Towarzystwa Nukleonicznego, dr Zbigniew Zimek. Listę pozostałych uczestników uroczystości i relację z jej przebiegu można znaleźć w numerze 4/2008 PTJ.

Podczas jubileuszowego spotkania, kiedy to głównie eksponowano półwiecze czasopisma podane zostały także informacje o nowszej, czy też współczesnej historii Postępów Techniki Jądrowej. Przypomniano, że w roku 1993 Centrum Informatyki Energetyki, ówczesny wydawca „Postępów” zdecydował o zaprzestaniu wydawania pisma. Na prośbę prezesa Państwowej Agencji Atomistyki wydawania PTJ podjął się Instytut Chemii i Techniki Jądrowej. W roku 1993 powołano nowy Komitet Redakcyjny. Redaktorem naczelnym został niżej podpisany, a sekretarzem redakcji Barbara Andrzejak. W skład Komitetu wchodził ponadto: Teresa Jankowska, Maria Kowalska, Adam Kowalski, Andrzej Mikulski, Marek Rabiński i Edward Rurarz. Opracowaniem graficznym tego nowego, bo zupełnie zmienionego zewnętrznie czasopisma, zajęła się Ewa Kwiatużyńska-Strzelecka.

Siedziba redakcji mieściła się w IChTJ przy ul. Dorodnej 16. Tak było do roku 1995, kiedy to wydawcą czasopisma została Państwowa Agencja Atomistyki. Na początku siedzibą redakcji było pomieszczenie przy ul. Konwaliowej 7A, natomiast później przy ul. Kruczej 36 w Warszawie. Rolę wydawcy pełniła Agencja przez blisko 17 lat!

W związku z nowymi zadaniami Państwowej Agencji Atomistyki polegającymi na dostosowaniu PAA do pełnienia roli urzędu dozoru jądrowego – również w zakresie reaktorów energetycznych – Agencja zaprzestała wydawania kwartalnika „Postępy Techniki Jądrowej” z końcem 2011 r.

Fot. 1. Okładka „Postępów” z 1993 r.

Uznając za celowe dalsze istnienie kwartalnika i jego potencjalnie istotną rolę w informowaniu i edukacji społeczeństwa w zagadnieniach atomistyki – a w tym energetyki jądrowej – Instytut Chemii i Techniki Jądrowej zgodził się – już po raz drugi w minionym 20-leciu – przejąć od PAA obowiązki wydawcy czasopisma z dniem 1 lutego 2012 r. Stosowną umowę między PAA a IChTJ podpisali prezes PAA i dyrektor IChTJ prof. Andrzej Chmielewski.

W związku z przejściem przez IChTJ roli wydawcy „Postępów Techniki Jądrowej” dotychczasowy redaktor naczelny periodyku został zatrudniony w IChTJ w wymiarze połowy etatu, z zachowaniem stanowiska redaktora naczelnego.

Zmiana wydawcy spowodowała konieczność dokonania aktualizacji wpisu do rejestru sądowego dotyczącego PTJ. Procedura wszczęta na wniosek IChTJ była długa, co wynikało m.in. z konieczności przekazania sprawy z VII Wydziału Sądu Okręgowego w Warszawie do Sądu Okręgowego w Warszawie-Pradze, właściwego miejscowo dla siedziby wydawcy. Ostatecznie PTJ decyzją tego Sądu w dniu 24.04.2012 r. został wpisany do rejestru prasy pod nr Pr 3118.

W roku 2012 IChTJ dokonał także zmiany firmy, która wykonuje skład i druk czasopisma. Odpowiednie postępowanie przetargowe doprowadziło do podpisania umowy na te prace z Agencją Reklamową TOP z Włocławka, a w roku bieżącym druk czasopisma został zlecony firmie WEMA Wydawnictwo-Poligrafia Sp. z o.o.

Fot. 4. W spotkaniu udział wzięli m.in. (od prawej) dr J. Adamski, profesorowie A. Sobiczewski, J. Mika i Z. Celiński

fol. E. Zalewska

Artykuły opublikowane w latach 2012–2013 (czyli w okresie pełnienia przez IChTJ funkcji wydawcy czasopisma) dotyczyły m.in.: roli IChTJ w rozwoju polskiej energetyki jądrowej, ocen i komentarzy na temat następstw awarii w Fukushima, hormezy popromiennej, szkolenia polskich edukatorów we Francji, badań prowadzonych w IChTJ nad nowymi radiofarmaceutykami, radiacyjnej metody utrwalania żywności, działalności Śląskiego Centrum Radiometrii Środowiskowej, historii MITR-u, rozpoczęcia działalności Centrum Cyklotronowego Bronowice, podsumowania obchodów Roku Marii Skłodowskiej-Curie, niezależności dozoru jądrowego, wyjazdu dziennikarzy polskich do ośrodków EdF we Francji, rejestracji bozonu Higgsa, pomiaru nadwyżki antimaterii w przestrzeni kosmicznej, otwarcia Centrum Radiochemii i Chemii Jądrowej IChTJ, „Wysłuchania” na temat nowego składowiska odpadów promieniotwórczych, Festiwalu Nauki, 30-lecia PAA, starzenia kabli, numerycznych ocen bezpieczeństwa reaktorów, raportu z eksploatacji reaktora badawczego MARIA w ośrodku jądrowym w Świerku. Opublikowano również wywiady z Hanną Trojanowską, pełnomocnikiem rządu ds. polskiej energetyki jądrowej oraz wybitnymi ekspertami: prof. Sueo Machi, prof. Young Jin Kimem, prof. Wacławem Gudowskim, prof. Helmutem Bockem. Zamieszczono wspomnienia o zmarłych naszych kolegach związanych z atomistyką, a wśród nich (w ostatnim czasie) o Jerzym Janiku, Bohdanie Dziunikowskim i Włodzimierzu Zychu.

Sięgnijmy pamięcią ponownie do roku 1993. Jak napisał redaktor naczelny we wstępnym felietonie do pierwszego numeru nowej edycji czasopisma (nr 1/2-93) „...nowa redakcja pragnie nieco zmienić formułę i formę pisma.

fol. E. Zalewska

Fot. 2. Uczestnicy obchodów 50-lecia PTJ

fol. S. Wojtas

Fot. 3. Archiwalne zdjęcie członków redakcji PTJ

Przede wszystkim zamierzamy publikować teksty z zakresu szeroko rozumianej ochrony radiologicznej i zastosowania technik jądrowych". Konsekwentnie, w pierwszych zeszytach PTJ wiele tekstów dotyczyło radonu, przeciwdziałaniu skażeniom promieniotwórczym, percepcji ryzyka radiacyjnego, konsekwencjom awarii w Czarnobylu, ale też zastosowań nowych technik izotopowych i innych technik jądrowych w różnych dziedzinach (przemysł, rolnictwo, ochrona środowiska).

Publikowaliśmy teksty o najnowszych osiągnięciach w fizyce, chemii jądrowej, radiochemii, radiofizyce.

Już w czwartym numerze PTJ wydanym w roku 1994 (a szóstym licząc od uruchomienia nowej edycji) aż 9 artykułów poświęcono energetyce jądrowej. Do numeru dołączono wkładkę z kolorowymi rysunkami projektu reaktora AP 600. We wstępie do wspomnianego zeszytu PTJ niżej podpisany napisał: „Uważam, że za 10–15 lat, jeśli gospodarka polska będzie się nadal dynamicznie rozwijać, jeśli nie zostaną odkryte zupełnie nowe, nieznane obecnie sposoby eliminowania szkodliwych dla środowiska następstw spalania paliw konwencjonalnych i jeśli nie zdarzy się poważna awaria jądrowa, to w Polsce podjęta zostanie decyzja o budowie nowoczesnej elektrowni jądrowej”. No właśnie: 1994 + 15 = 2009 r. Uchwałę o rozpoczęciu prac nad polskim programem energetyki jądrowej przyjęła Rada Ministrów 13 stycznia 2009 r.!

Jeszcze zanim tę uchwałę podjęto, zanim odżyły nadzieje na realizację Programu Polskiej Energetyki Jądrowej (PPEJ) na łamach PTJ pojawiło się wiele tekstów bezpośrednio lub pośrednio dotyczących energetyki jądrowej. W minionym dwudziestolecu na łamach PTJ zamieściliśmy m.in. teksty polskich autorów: prof. prof. Zdzisława Celińskiego, Andrzeja G. Chmielewskiego, Natalii Golnik, Andrzeja Hrynkiwicz, Zbigniewa Jaworowskiego, Jerzego Niewodniczańskiego, Ludwika Pieńkowskiego, Stefana Taczanowskiego, Romana Trechcińskiego, doktorów Mirosława Dudy, Jerzego Kubowskiego, Dariusza W. Kulczyńskiego, Andrzeja Mikulskiego, Krzysztofa Rzymkowskiego, Nikołaja Uzunowa, Tadeusza Wójcika oraz Jacka Burskiego, Jacka Kaniewskiego, a także tłumaczyliśmy teksty ekspertów zagranicznych: Bertranda Barre, Mohameda ElBaradei, Sueo Machi, Morrisa Rosena, Andreja Stritar, Wiktora Szewaldina, Tamiro Taniguchi, Alvina M. Weinberga. Osobną, ważną pozycję stanowiły wywiady z pełnomocnikiem rządu ds. polskiej energetyki jądrowej Hanną Trojanowską oraz prezesami PAA prof. Michałem Waligórskim i Januszem Włodarskim.

Szczególnie dużo tekstów na temat energetyki jądrowej opublikowano w ostatnich latach. Według ustaleń redakcji w latach 2005–2013 w naszym kwartalniku opublikowanych zostało ponad

Fot. 5. Decyzja Sądu dotycząca rejestracji PTJ

70 tekstów dotyczących energetyki jądrowej, co oznacza, że w każdym numerze czytelnik mógł znaleźć trzy teksty poświęcone tematyce energetycznej – nie licząc doniesień z kraju i ze świata w których również zamieszczane były kolejne materiały z zakresu energetyki jądrowej.

Wśród artykułów zamieszczonych w bieżącym numerze „Postępów” znajdują Państwo informacje o publikacjach z innych dziedzin atomistyki. W tym artykule zajmę się głównie tematyką energetyczną prezentowaną na łamach PTJ, bo jestem przekonany, że rozwój tej dziedziny gospodarki jest wielką szansą na uniknięcie kryzysu wynikającego z niedoboru energii i szansą na rozwój gospodarczy i technologiczny. Polska posiadająca elektrownie jądrowe byłaby znacznie innym krajem pod względem rozwoju gospodarczego. Jak napisali o tym autorzy głośnego memorandum w sprawie energetyki jądrowej w Polsce (PTJ nr 3/2012):

„Budowa EJ w Polsce to wejście na nowy poziom rozwoju technologicznego i organizacyjnego, nie tylko w odniesieniu do dziedzin przemysłu bezpośrednio zaangażowanych przy budowie elektrowni jądrowej... Zdobyte doświadczenia przyczynią się do rozwoju i na pewno znajdą zastosowanie w wielu dziedzinach przemysłu”.

Podobnie, jak wielu Polaków, a zwłaszcza przedstawicieli środowisk „jądrowych” redakcja „Postępów Techniki Jądrowej” czeka z niecierpliwością na zapowiedziane na jesień formalne przyjęcie przez rząd Programu Polskiej Energetyki Jądrowej i konsekwentne realizowanie tego programu.

dr Stanisław Latek,
Instytut Chemii i Techniki Jądrowej,
Warszawa